

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/583/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5714200724
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5714200724.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: Q. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. a V. XXXX/XX, M., t. č. na neznámom mieste, zastúpenému ustanovenou opatrovníčkou Lenou Plichtovou, tajomníčkou Okresného súdu Martin, v konaní o zaplatenie sumy 331,12 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 9C/132/2014-58 zo dňa 31.07.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Okresný súd mal preukázané, že odporca uzavrel s právnym predchodcom navrhovateľa zmluvu o úvere, na základe ktorej bol povinný splácať mu poskytnutý úver splátkami vo výške 41,39 eur mesačne, splatnými 20-teho dňa v mesiaci. Ďalej dôvodil, že navrhovateľ si návrhom na začatie konania uplatnil nárok na zaplatenie jednotlivých splátok poskytnutého úveru splatných od 20.02.2010, vrátane do konečnej splatnosti poskytnutého úveru, teda do 20.09.2010 v celkovej výške 331,12 eur. Nárok navrhovateľa posudzoval podľa ust. § 261 ods. 1 písm. d/, § 497, § 499 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 2, veta prvá, § 100 ods. 1, § 101 ods. 1 Občianskeho zákonníka a podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 01.05.2014.

Prvostupňový súd konštatoval, že z návrhu na začatie konania vyplýva, že posledná splátka poskytnutého úveru sa stala splatnou dňa 20.09.2010 a odo dňa 21.09.2010 začala plynúť premlčacia doba aj vo vzťahu k tejto splátke. Podľa okresného súdu nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy sa premlčal najneskôr dňa 21.09.2013. Navrhovateľ podal návrh na začatie konania na pošte dňa 22.01.2014, teda po uplynutí premlčacej doby, preto je nárok na zaplatenie sumy premlčaný a okresný súd ho nemohol uznať. Zároveň dôvodil, že navrhovateľ sa domáhal použitia ustanovení Obchodného zákonníka o premlčaní na posudzovanie jeho nároku na zaplatenie žalovanej sumy, keď sa odvolával na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013 sp.zn. 6Mcdo/4/2012. V tejto súvislosti mal okresný súd za to, že toto rozhodnutie nemožno v danej veci použiť, nakoľko uvedené rozhodnutie sa týkalo konania, v ktorom sa navrhovateľ ako ručiteľ domáhal proti odporcovi ako dlžníkovi náhrady za plnenie, ktoré poskytol veriteľovi odporcu. Z uvedeného bolo možné vyvodiť, že sa nejednalo o spotrebiteľský vzťah a nebolo dôvodné použitie ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že právo na náhradu trov konania by mal odporca, keďže mal plný úspech vo veci, avšak vzhľadom k tomu, že si právo na náhradu trov konania neuplatnil, okresný súd mu ju nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Poukázal na to, že so zamietnutím žaloby nesúhlasí, keďže aplikáciou § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, k porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1, 2 Ústavy SR a čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, k porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci, zakotvenej v čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, ako aj k narušeniu práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Zároveň poukázal na to, že účelom § 5b vyššie citovaného zákona bolo prikázanie orgánom rozhodujúcim o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy ex offio prihliadať na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania, avšak aplikáciou tohto ustanovenia na prebiehajúce súdne konania bez ohľadu na to, že za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a za akého právneho stavu došlo k podaniu návrhu na začatie konania, došlo k zotretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa. Zdôraznil, že v danom prípade je nutná aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka, keďže ide o zmluvu o úvere, a teda absolútny obchodno-závazkový vzťah, vrátane ustanovení, týkajúcich sa premlčania. Navrhovateľovi vznikol nárok na úhradu uplatnených splátok spolu s príslušným úrokom z omeškania z každej splátky odo dňa nasledujúceho po splatnosti každej splátky až do zaplatenia. Namietla tiež, že prvostupňový súd nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, týkajúce sa premlčacej doby, keďže bolo potrebné aplikovať Obchodný zákonník. Poukázal pritom na to, že zmluva o úvere bola uzavretá dňa 27.09.2006, pričom v období do 31.12.2007 sa vzťahovali ustanovenia § 52 až § 54 len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a na iné zmluvy upravené v ôsmej časti Občianskeho zákonníka. Pričom podľa § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka sa na účastníkov úverovej zmluvy nevzťahovala povinnosť uvedená v predmetnom prechodnom ustanovení. Navrhol zrušiť rozsudok okresného súdu a vrátiť vec prvostupňovému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. zmeniť rozsudok okresného súdu tak, že vyhovie návrhu navrhovateľa.

Odporca sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p. rozsudok okresného súdu potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p.

Rozsudok okresného súdu je vecne správny. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p., a preto nie je žiaduce, aby opakovane vecne správne závery okresného súdu.

Odvolanie navrhovateľa obsahuje v zásade tri odvolacie námietky. Navrhovateľ nesúhlasí s aplikáciou ust. § 101 Občianskeho zákonníka na danú vec, majúca za to, že na súdenu vec bolo potrebné aplikovať 4-ročnú premlčaciu dobu upravenú v ust. § 397 Obchodného zákonníka. Navrhovateľ sa ďalej nestotožňuje s aplikáciou § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa v stave účinnom od 01.05.2014, majúca za to, že aplikácia tohto ustanovenia neprichádza v súdnej veci do úvahy. Zároveň namietla spotrebiteľský charakter zmluvy v súvislosti s tým, že v období do 31.12.2007 sa vzťahovali ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a na iné zmluvy upravené v 8. časti Občianskeho zákonníka, pričom zmluva bola uzavretá 27.09.2006.

Odvolacie námietky nie sú dôvodné.

Odvolaací súd má za to, že vzťah medzi navrhovateľom a odporcom je rozhodne vzťahom spotrebiteľským a tým pádom použitie ustanovení o spotrebiteľskom práve je plne na mieste a prvostupňový súd ich správne použil aj s riadnym odôvodnením. V tomto prípade nemôže obstať argumentácia odporcu, že až ustanovením § 52 ods. 1 OZ účinným odo dňa 01.01.2008 možno na obdobné vzťahy použiť normy spotrebiteľského práva, nakoľko aj pred účinnosťou tohto ustanovenia boli v právnom poriadku Slovenskej republiky zakotvené právne normy týkajúce sa spotrebiteľov, napríklad zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý definuje pojmy spotrebiteľ, spotrebiteľský úver, veriteľ v rámci spotrebiteľského vzťahu. Ochrana spotrebiteľovi v tejto súvislosti zaručovalo znenie § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa osobitného predpisu, sa primerane použijú ustanovenia tohto predpisu.

Z uvedeného ustanovenia zreteľne vyplýva priama aplikovateľnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007 (ďalej len „OZ“), týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa a teda aj § 53 ods. 3, ktoré demonštratívny výpočet definuje jednotlivé druhy neprijateľných podmienok. Neprijateľnou podmienkou nemusia byť výlučne ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy výslovne uvedené v § 53 ods. 3 písm. a/ až j/ OZ. Práve naopak, neprijateľnou podmienkou môže byť akékoľvek ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, pokiaľ spĺňa všeobecnú charakteristiku zadanú v § 53 ods. 1 OZ. Odsek 4 uvedeného ustanovenia sankcionuje neprijateľnú podmienku jej neprijateľnosťou. Rozhodnutie korešponduje aj s prebratím smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorú je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k právnomu poriadku, upravujúci režim spotrebiteľských zmlúv.

Na zdôraznenie odvolaací súd považuje za potrebné dodať, že hoci podľa gramatického výkladu ustanovenia § 52 ods. 1 OZ v znení účinnom do 31.12.2007 možno dospieť k záveru, že úprava spotrebiteľských zmlúv, a teda vo svojej podstate aj ochrana spotrebiteľa má svoje miesto len u zmlúv, ktoré sú upravené v 8. časti OZ, takýto výklad je však zjednodušený a nesprávny. Pri výklade tejto občianskoprávnej úpravy je potrebné rešpektovať skutočnosť, že táto úprava je implementáciou smerníc Európskych spoločenstiev. Zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník, bola prebratá smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 095, 21/4/1993, str. 29-34, ďalej len „smernica“). Túto smernicu je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam právneho poriadku, upravujúcich režim spotrebiteľských zmlúv. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Predmetná smernica definuje teda spotrebiteľskú zmluvu ako zmluvu uzatvorenú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a takto je potrebné vykladať aj predmetné ustanovenie § 52 OZ účinné do 31.12.2007.

Okresný súd postupoval správne, keď na danú vec aplikoval ust. § 101 Občianskeho zákonníka o premlčaní.

Nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, na otázku premlčania je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené v aplikačnej praxi súdov, ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka je preto podľa odvolacieho súdu potrebné považovať za „všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ“. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Podľa odvolacieho súdu nič na tom nemení skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných, ako aj v obchodnoprávných vzťahoch. Nemožno opomenúť ani ust.

§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa podľa odvolacieho súdu nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa ako odporcu na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy. Aplikáciu občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania v spotrebiteľských zmluvách potvrdila rozhodovacia prax súdov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011, sp. zn. 5 MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011, sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013, sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 19.06.2013, sp. zn. I. ÚS 402/2013). V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 odvolací súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa, napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu premlčacia doba uvedeného peňažného plnenia (331,12 eur) uplynula najneskôr dňa 21.09.2013. Žalobný návrh bol doručený súdu prostredníctvom pošty podaním zo dňa 22.01.2014, t. j. po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby. Z dôvodu premlčania uplatneného nároku bola žaloba zamietnutá.

Odvolací súd sa rovnako stotožňuje aj s aplikáciou ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. účinného od 01.05.2014 na súdenú vec. Citované ustanovenie zakotvilo povinnosť súdu v každom konaní preskúmať, či nárok uplatňovaný proti spotrebiteľovi nie je premlčaný, resp. či nie je daná iná zákonná prekážka, ktorá by neumožňovala nárok po práve priznať. Niet pochyb, že citované ustanovenie má procesnoprávny charakter. Ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa bolo zavedené zákonom č. 102/2014 Z. z. a keďže neobsahuje osobitné prechodné ustanovenie, ktoré by účinky posúvalo na veci rozhodované po účinnosti predmetnej právnej úpravy, je potrebné ho aplikovať na všetky súdené veci v čase rozhodovania. Ide o tzv. režim okamžitej aplikability, ktorý sa uplatňuje pri procesných predpisoch.

Pre posúdenie, či ust. § 5b zákona č. 250/2007 z. z., účinné od 01.05.2014, je možné aplikovať aj na konania začaté na súde pred jeho účinnosťou, je podľa odvolacieho súdu rozhodujúce, či konkrétne

ustanovenie má (aj) procesný charakter. Hoci samotné premlčanie má nepochybne hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia. Na jeho základe sa súdu (ktorý je možné považovať za orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľských zmlúv) ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, aj keď sa ho spotrebiteľ nedovolá, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu, účinného v čase rozhodovania súdu. Časová pôsobnosť noriem civilného procesného práva je vybudovaná na zásade, že procesné normy nadobúdajú túto pôsobnosť dňom svojej účinnosti. Problematiku začatých a neskončených konaní, ako aj účinky vykonaných procesných úkonov riešia prechodné ustanovenia. Platí základné pravidlo, podľa ktorého ak zákon neustanoví inak, platí nový zákon aj v konaniach, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou. Právne účinky už urobených procesných úkonov zostávajú zachované (Mazák J. Základy občianskeho procesného práva. 2. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2004, s.24). Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t. j. pred účinnosťou zákona.

V danom prípade neobstojí ani námietka navrhovateľa ohľadne zohľadnenia 4-ročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka. Skutočnosti, z ktorých vychádzal prvostupňový súd pri posúdení otázky premlčania, sú pre začiatok plynutia premlčacej lehoty dostatočne ozrejmene, a to aj v kontexte skutočnosti, ktorá ani medzi účastníkmi sporná nebola.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil, vrátane výroku o trovách konania, ktorý taktiež vykazuje vecnú správnosť.

Výrok o trovách odvolacieho konania sa opiera o ust. § 224 ods. 1 s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovaní boli v konaní úspešní, trovy konania si však neuplatnili a z obsahu spisu im trovy odvolacieho konania nevyplývajú, preto im ich odvolací súd nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.